

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Quod non potest mortalis distinguere inter generationem filij &
processionem Spiritus sancti. C. D

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

patris, cur non dicatur esse natus, sed potius pro-
cedere: & cur dicatur filius? Quare autem Sp. S.
non dicatur vel sit natus, & ideo non sit filius,
August. ostendit in 15. lib. de Trin. dicens, Si spi-
ritus sanctus filius diceretur, amborum utique fi-
lius diceretur: q̄ absurdissimum est. Filius quippe
nullus est duorum, nisi patris & matris. Absit au-
tem ut inter Deum patrem, & Deum filium tale
aliquid suspicemur. Absurdissimè ergo filius dice-
retur amborum, id est, patris & filii. Amborum
enim filius diceretur, si eum ambo genuissent:
quod abhorret omnium sanorum sensus. Non er-
go ab utroque est genitus, sed procedit ab utroq̄
amborū spiritus. His verbis ostenditur, cur Sp. S.
cū sit de patre, nō tamē dicatur genitus, vel filius.
*Cum spiritus sanctus non dicatur genitus, cur filius dica-
tur procedere.* B

Cap. 27. Nō
lōge à prin-
cipio.

Cap. 26. e-
iusdem lib.
15. in fine

CVM autem spiritus sanctus non dicatur geni-
tus, sed tantum procedens, quæri solet cur filius
non dicitur tantum genitus, sed & procedens. Si-
cut ipse in Euangelio Ioannis ait, Ego ex Deo pro-
cessi vel exiui, & veni in mundum. Non ergo tan-
tum sp. S. procedit à patre, sed etiam filius. Ad q̄ di-
cimus, quod cum uterque procedat à patre, dissi-
militer tamen. Nam sp. S. ut ait Aug. in lib. de Trin.
procedit à patre non quomodo natus, sed quo-
modo datus vel donū: Filius autē processit naseē-
do, exiit ut genit⁹. At per hoc illud elucescit ut po-
test, scil. cur spiritus sanctus etiam non sit filius,
cum & ipse à patre exeat. Ideo spiritus non dicitur
filius, quia necq̄ natus est sicut unigenitus: necq̄
factus, ut per Dei gratiam in adoptionem nascere-
tur sicut nos.

Augu. cap.
14 lib 1. de-
Trinit. ad
principiū.
Ioannis. 1.

ap. 14 cō-
tinuo.

Quod non potest distingui à nobis inter generationem filii
& processionem spiritus S.

C

INTER generationē vero filii & processionem
Sp. S. dum hic vivimus, distinguere non sufficimus.

E 5

mus.

mus. Vnde Aug. Maximino præmissam quæstionem refricanti. s. quærenti cur S. sanctus nõ diceretur filius, cum de patris esset substantia. respondens sic ait. Quæris à me si de substantia patris est filius, de substantia patris est etiam S. sanctus cur vnus filius sit, & alius non sit filius? Ecce respondeo, siue capias siue non capias. De patre est filius, de patre est S. sanctus: sed ille genitus est, iste procedens. Ideo ille filius est patri, de quo genitus: iste autem spiritus sanctus est vtriusque, quoniam de vtroq; procedit. sed ideo cum de illo loqueretur ait: De patre procedit, quoniam pater processionis eius auctor est, qui talẽ filium genuit, & gignendo ei dedit, vt etiam de ipso procederet sp. s. Nam nisi procederet etiam de ipso, non diceret discipulis. Accipite spiritum sanctum, eumque insufflando daret, vt à se quoque procedere significans, aperte ostenderet stando quod spirando dabat occultè. Quia ergo si nasceretur, non tantum de patre, nec tantũ de filio, sed de ambobus vtiq; nasceretur, sine dubio filius diceretur amborum. Ac per hoc, quia filius amborum, nullo modo esset, nõ oportuit nasci eum de ambobus, amborum est ergo spiritus sanctus, procedendo de ambobus.

*Aug. ibid.
consequenter.*

Hic dicit quod non valeat inter illa duo distinguere. Quid autem inter nasci & procedere interfit, de illa excellentissima natura loquens explicare quis potest? Non omne quod procedit, nascitur: quamuis omne procedat, quod nascitur. Sicut enim omne quod bipes est. homo est: quãuis bipes sit omnis, qui homo est. Hoc scio, distinguere autem inter illam generationem, & hanc processionem nescio, nõ valeo, nõ sufficio. Ac per hoc quia & illa & ista est ineffabilis: sicut Propheta de filio loquens ait, Generationẽ ei quis enarrabit? ita de sp. S. verissimè dicitur, Processionẽ ei quis enarrabit? Satis sit ergo nobis, quia nõ est à seipso fili, sed ab illo

Isaia 53. c.

illo de quo nat⁹ est: nō est à seipso Spiritus sanct⁹, sed ab illo de quo procedit. Et quia de utroq; procedit sicut iam ostendim⁹. De spiritu sancto quomodo ipse de Deo sit, nec tamen ipse filius sit, quoniam procedendo non nascendo legitur esse de Deo: nam superius, quantum visum est disputauimus.

An spiritus sanctus debeat dici ingenuus. E

NUNC considerandum est, cum Spiritus sanct⁹ non sit genitus, utrum debeat dici ingenuus. Ad quod dicimus. Spiritum sanctum nec genitū nec ingenuum debere dici. Vnde Aug. ad Orosiū ait: Spiritū sanctum nec genitum, nec ingenuū fides certa declarat: quia si dixerimus ingenuum, duos patres videbimur affirmare; si autē genitū, duos credere filios culpamur. Sicut enim solus filius dicitur genitus, ita & sol⁹ pater dicitur ingenu⁹, eo quod ab alio nō sit, vnde Aug. in xv. l. de Trin. Pater inquit, solus nō est de alio. Ideo solus appellatur ingenuus, nō quidē in scripturis, sed in cōsuetudine disputantiū, & de re tāta sermonē qualem valuerint proferentiū Filius autem de patre nat⁹ est: & S. sanctus de patre principaliter & cōmuniter de utroq; procedit. Ideoq; cum Sp. sanctum genitum non dicamus dicere tamen ingenuum non audeamus, ne in hoc vocabulo, vel duos patres in illa Trin. vel duos qui non sunt de alio quispiam suspicetur. Ecce his verbis aperte ostendit Spiritum sanctum nec genitum, nec ingenuum debere dici.

Quod Hieronymus dicit spiritum sanctum ingenuum quod videtur predictis aduersari. F

HIERONYMVS tamen in regulis definitionū cōtra hzeticos, dicit Sp. sanctum genitum esse, his verbis, Spiritus sanctus pater non est, sed ingenuus atque infectus. Pater non est, quia patris est & in patre est, processione habet ex patre, & nō natiuitatem, Filius autem non est, quia genitus non

*Tom. 4. in
dialog. qua-
stionum 67.
quest. 2. in
principio.*

*Cap. 16. in
fine.
Ibid. paulo
inferius.*